

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА	
ПРИМЉЕНО:	14. 10. 2021
	970/21

Универзитет у Бањој Луци

Факултет политичких наука

Комисија за оцјену и одбрану завршног рада на другом циклусу студија

НАУЧНО-НАСТАВНОМ ВИЈЕЋУ ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

Предмет: Извјештај о оцјени завршног рада на II циклусу студија Студијског програма Политикологија, усмјерење Јавна управа и јавне политике, кандидата Луке Андрића, дипломираног политиколога

Научно-наставно вијеће Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, је на 127. сједници, одржаној 15.12.2020. године, донијело одлуку број 08/3.1306-6/20, којом је именовало Комисију за оцјену и одбрану завршног рада на II циклусу студија Студијског програма политикологије, смјер Јавна управа и јавне политике, под називом „Изазови дигитализације јавне управе у Босни и Херцеговини“, кандидата Луке Андрића у сљедећем саставу:

1. Проф. др Владе Симовић, ванредни професор, ужа научна област Политичка теорија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, председник
2. Доц. др Бојан Влашки, доцент, ужа научна област Управно право и управа, Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, члан
3. Доц. др Невенко Врањеш, доцент, ужа научна област Политички систем, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, ментор

Након увида у текст завршног (мастер) рада кандидата Луке Андрића и његове анализе Комисија Научно-наставном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци подноси:

ИЗВЈЕШТАЈ

**о оцјени урађеног завршног рада на II циклусу студија Студијског програма
Политикологија, усмјерење Јавна управа и јавне политике**

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Лука Андрић рођен је у Зрењанину 09.10.1996 године. У Бањој Луци је завршио основну школу и средњу економску школу са одличним успјехом. Дипломирао је у року на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци са просјечном оцјеном 9.66 и стекао звање дипломираног политиколога. Мастер стидије Политикологије на усмјерењу Јавна управа и јавне политике на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци уписао је школске 2019/2020. године. До сада је положио све испите предвиђене наставним планом и програмом остваривши просјечну оцјену 9.85.

Кандидат је обавио приправнички стаж на Универзитету у Бањој Луци, на Факултету политичких наука након чега је успјешно положио приправнички испит. Пред Агенцијом за државну управу Републике Српске дана: 05. фебруара 2021. године положио је стручни испит за рад у органима управе. Такође је био стажиста шест мјесеци у Народној скупштини Републике Српске, а обављао је и студентску праксу у Републичком центру за истраживање рата, ратних злочина и тражења несталих лица.

УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ЗАВРШНОГ РАДА

Мастер рад под називом „Изазови дигитализације јавне управе у Босни и Херцеговини“ написан је на 87 страница текста укључујући насловне стране на српском и енглеском језику, садржај, поглавља мастер рада и списак кориштене литературе. Од наведеног броја страница главни текст рада написан је на 72 странице текста.

Рад је систематизован у пет сљедећих поглавља: „Појам јавне управе и дигитализације“, „Стандарди и препоруке у области дигитализације јавне управе“, „Дигитална трансформација јавне управе у БиХ“, „Упоредни приказ дигитализације јавне управе“ и „Закључак“.

Заснивајућа теза мастер рада под називом „Изазови дигитализације јавне управе у Босни и Херцеговини“ је: Дигитализација јавне управе у Босни и Херцеговини није спроведена према утврђеним стратегијским оквирима, а нарочито у погледу ниског нивоа модернизације електронских сервиса. Поред наведене у раду су разматране и сљедеће разрађујуће хипотезе:

- Босна и Херцеговина се налази тек на другом стадијуму (моделу) *online* присуства;
- У јавној управи Босне и Херцеговине не спроводе се у потпуности начела „добре управе“;
- Босна и Херцеговина још увијек није у стању да испуни све услове који се тичу модернизације јавне управе, у контексту захтјева *UNDP*-а и Европске уније;
- Један од највећих проблема Босне и Херцеговине по питању дигитализације је постизање компатибилности, конзистентности и досљедности јавне управе, усљед сложене државне структуре и неекономичне и преобимне јавне администрације;
- Све земље региона налазе се на вишем нивоу развијености и дигитализације сервиса јавне управе.

Наведену тезу кандидат Лука Андрић, у духу научне објективности, неутралности и непристрасности, а користећи одговарајућу методологију и доступну литературу, истражује кроз пет поменутих поглавља.

Рад почиње обрадом теоријског и позитивноправног схватања јавне управе уопште и у Босни и Херцеговини, приликом чега се консултују најрелевантнији теоретичари управе

као и важећи законски и подзаконски акти који уређују поменућу област. Затим се прелази на одређење самог појма дигитализације кроз неколико стајалишта и на крају се говори о специфичностима дигитализације јавне управе у БиХ, првенствено кроз призму организације државне структуре. Дакле у самом уводу рад се бави етимологијом термина који су основа проучавања области дигитализације јавне управе. Ово поглавље носи назив „Појам јавне управе и дигитализације“.

Сљедеће поглавље се бави утврђеним правилима и обрасцима када су у питању захтјеви везани за процес дигитализације јавне управе у БиХ, најприје кроз осврт на стандарде и оквири које прописују глобална развојна мрежа Уједињених нација (УНДП) и Европска унија. Говори се о значају и предностима које примјена информационо комуникационих технологија у јавној управи може донијети. Такође је обрађена и тема доминантних концепата функционисања јавне управе у европским земљама, а то су концепт „Новог јавног менаџмента“ и концепт „Добре управе“. Начини примјене начела европског управног простора, који представљају озбиљан изазов за све земље потенцијалне чланице Европске уније који су развијени под утицајем Европског суда правде и програма помоћи СИГМА су исто тако једна од тема другог поглавља. Повезаност реформе јавне управе и европских интеграција постала је значајна тема када је у питању процес придруживања Европској унији, а након састанка Европског савјета у Мадриду 1995. године, када је усвојен додатни „административни критеријум“. Представљањем Аналитичких извештаја Европске комисије о захтјеву Босне и Херцеговине за чланство, посебно поглавља који се односе на реформу јавне управе обухваћена је и тема дигитализације у склопу поглавља број два. Коначно, поглавље је закључено детаљном анализом домаћег правно-регулаторног оквира који уређује област електронске управе. Ово поглавље носи назив „Стандарди и препоруке у области дигитализације јавне управе“.

Треће, уједно и суштински најзначајније поглавље овог мастер рада обухвата преглед развијености и квалитета појединачних електронских услуга, односно степен тренутног развоја процеса дигитализације јавне управе у Босни и Херцеговини. Посебан осврт се врши на конкретне е-услуге према грађанима и то појединачно обрађене на нивоу заједничких институција БиХ, нивоу ентитета и Брчко Дистрикта БиХ. Саставни дио поглавља чине стратегије из области јавне управе усвојене на поменућим нивоима, будући да оне представљају основу планираног процеса унапређења електронске управе, заједно са

акционим плановима за њихово извршавање. Ово поглавље носи назив „Дигитална трансформација јавне управе у БиХ“.

У четвртом поглављу врши се упоредни приказ степена дигитализације јавне управе у државама региона, прије свега Републици Србији, Републици Хрватској, Црној Гори и Словенији. Такође је у анализу уврштена и Естонија као једна од најразвијенијих држава на међународном нивоу, када је у питању степен развијености и напредак система електронске управе, као и доступности електронских сервиса грађанима. На основу овог поглавља се изводи закључак да је Босна и Херцеговина тренутно на најнижем степену развоја система електронске управе и доступности електронских сервиса у региону. Ово поглавље носи назив „Упоредни приказ дигитализације јавне управе“. Најзад, у закључним разматрањима врши се потврда или негација заснивајуће и разрађујућих хипотеза, на којима је рад заснован.

СТРУКТУРА ЗАВРШНОГ РАДА

Структуру рада под називом „Изазови дигитализације јавне управе у Босни и Херцеговини“, кандидата Луке Андрића чине сљедећи дијелови (поглавља):

- 1. Појам јавне управе и дигитализације,**
- 2. Стандарди и препоруке у области дигитализације јавне управе,**
- 3. Дигитална трансформација јавне управе у БиХ,**
- 4. Упоредни приказ дигитализације јавне управе и**
- 5. Закључак.**

ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА ЗАВРШНОГ РАДА

Предмет истраживања овог рада јесте област дигитализације јавне управе у Босни и Херцеговини обрађена кроз поређење тренутног стања у тој области и стандарда и препорука које пред Босну и Херцеговину постављају водеће организације на европском и свјетском нивоу у области дигитализације јавне управе. С обзиром да употреба информационих технологија домен пружања услуга органа јавне управе подиже на виши ниво, сматра се да ова област мора постати приоритет у даљем изучавања о јавној управи. Отуда и предмет истраживања овог рада.

Теоријски дио рада обухвата етимолошки оквир појмова јавне управе и дигитализације, али и основне стандарде и препоруке у домену дигитализације јавне управе пласиране од стране УНДП-а и Европске уније, те на крају домаћи правно-регулаторни оквир који уређује наведену област. Емпиријски део се базира на степену дигиталне трансформације у области система јавне управе у Босни и Херцеговини. Такође, у завршним дијеловима рада представља се компаративни приказ степана развоја правно-регулаторног оквира и доступности електронских услуга у неколико држава, како би се упоредило тренутно стање у БиХ и у том контексту добила јаснија слика степена развоја дигитализације јавне управе.

МЕТОДЕ КОРИШТЕНЕ У ЗАВРШНОМ РАДУ

Циљ рада је научна дескрипција представљена кроз опис тренутног стања у области дигитализације јавне управе у Босни и Херцеговини и њен утицај на савремене изазове, интеграционе токове и потребе грађана.

Рада је теоријског карактера и са собом носи сљедеће научне и општенаучне методе:

Комбинације метода анализе (анализом садржаја постојеће грађе и регулаторних оквира који се тиче дигитализације и модернизације јавне управе; затим историјска анализа самог процеса модернизације у смислу почетка развијања мишљења о потреби за дигитализацијом, када су учињени први кораци, како се развијала у региону и свијету), дедукције (тј. операционализације и разраде постојећег теоријског сазнања у контексту развоја електронске управе уопште и достигнућа у дигитализацији јавне управе код нас) и конкретизације (који су сервиси показали висок ниво ефикасности али и повјерења код корисника услуга, у смислу шта се конкретно добија од потпуно спроведене дигитализације јавне управе и какве ће она последице произвести у свеопштој модернизацији друштва).

Као општенаучни метод се користи компаративни приступ (приликом поређења степена развоја електронских сервиса у Босни и Херцеговини и земљама региона и свијета) и метод моделовања (код утврђивања стања до којег је стигао развој електронске управе у БиХ према стадијумима *online* присуства које је развила Глобална мрежа Уједињених нација за јавну управу - *UNPAN*).

РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ЗАВРШНОГ РАДА

Оскудност научног фонда када је у питању конкретно дигитализација јавне управе у Босни и Херцеговини је примјетна. Из тог разлога први научни допринос је покушај „обогаћивања“ литературе када је у питању процес модернизације јавне управе кроз контекст информационо комуникационих технологија. Још један битан научни допринос јесте да се овим радом врши провјера и утврђивање стварног стања у коме се налази процес дигитализације јавне управе у Босни и Херцеговини. То се остварује путем емпиријске верификације хипотеза од којих кандидат полази у самом истраживању.

Друштвена оправданост истраживања огледа се првенствено у промоцији дигитализације јавне управе и њеног друштвеног значаја. Овај значај долази до изражаја кроз лакше, брже и ефикасније остваривање права и извршавања обавеза у области управе. Ради се о кориснички оријентисаним сервисима али и успјешним алатима за провођење свих облика управних дјелатности. Најзад, битан аспект друштвене оправданости рада је нуђење решења у поменутој области, прије свега кроз критичку анализу постојећег стања и указивања на досадашње пропусте, недостатке и „кочнице“ приликом спровођења процеса дигитализације и модернизације јавне управе у БиХ.

ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

Комисија сматра да је кандидат Лука Андрић извршио истраживање у складу са пријављеном темом и да његов рад садржи све елементе добро урађеног завршног рада на студијама II циклуса студијског програма Политикологије Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

Комисија сматра да је тема обрађена у складу са прописаним методолошким стандардима израде научних радова II циклуса студија. Истраживање је урађено у складу са постављеним циљевима и као такво задовољава одговарајуће научне критеријуме.

Увидом у рад и осталу приложену документацију закључујемо, да кандидат Лука Андрић испуњава све законске услове за одбрану мастер рада. Због тога Комисија Научно-наставном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, предлаже да се кандидату Луки Андрићу одобри јавна одбрана завршног рада под називом „Изазови дигитализације јавне управе у Босни и Херцеговини“.

КОМИСИЈА:

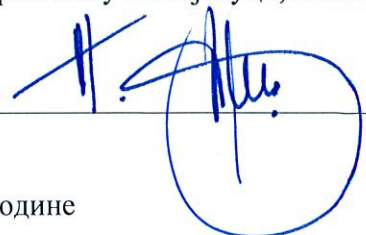
1. Проф. др Владе Симовић, ванредни професор, ужа научна област Политичка теорија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, предсједник

2. Доц. др Бојан Влашки, доцент, ужа научна област Управно право и управа, Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, члан

3. Доц. др Невенко Врањеш, доцент, ужа научна област Политички систем, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, ментор

Бања Лука, 13.10. 2021. године

Број:08/1.870/21

Датум:30.09.2021.

На основу члана 3. Правилника о поступку провјере оригиналности завршних радова студената на II и III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци број 02/04-3.2688-4/17 од 28.09.2017. године издаје се

У В Ј Е Р Е Њ Е

Овим се потврђује да је мастер рад кандидата **Луке Андрића** под називом „Изазови дигитализације јавне управе у Босни и Херцеговини“ провјерен путем званичног софтвера за откривање плагијата дана 29.09.2021. године.

Шеф библиотеке

Анија Ружица

Професан за научноистраживачки рад

ДОСТАВЉЕНО:

- Ментору
- А/А